

continentiam ex hoc quod vir ad religionem ingreditur; & sic potest nubere.

SOLUTIO I.

Respondeo dicendum ad primam quæstionem, quod nullus potest facere (1) oblationem Deo de alieno: unde cum per matrimonium consummatum jam sit corpus viri factum uxoris, non potest absque consensu ipsius Deo ipsum offerre per continentiam votum.

Ad primum ergo dicendum, quod lex humana considerabat matrimonium solum in quantum est in officium; sed lex divina secundum quod est sacramentum, ex quo habet omnimodam indivisibilitatem; & ideo non est simile.

Ad secundum dicendum, quod non est inconveniens majus bonum impediri per minus bonum quod habet contrarietatem ad ipsum, sicut etiam bonum per malum impeditur.

Ad tertium dicendum, quod in qualibet religione contrahitur matrimonium ad unam personam, scilicet Christum, cui quantum ad plura obligatur aliquis in una religione quam in alia; sed matrimonium materiale, & religionis non fiunt ad unam personam; & ideo non est simile.

SOLUTIO II.

Ad secundam quæstionem dicendum, quod ante carnalem copulam est inter conjuges tantum spirituale vinculum, sed post est inter eos etiam vinculum carnale: & ideo sicut post carnalem copulam matrimonium solvitur per mortem carnalem, ita per ingressum religionis ante carnalem copulam solvitur: quia religio est mors quædam spiritualis, qua aliquis sæculo moriens, vivit Deo.

Ad primum ergo dicendum, quod matrimonium ante carnalem copulam significat illam conjunctionem quæ est Christi ad animam per gratiam, quæ quidem solvitur per dispositionem spiritualem contrariam, scilicet peccatum; sed per carnalem copulam significat conjunctionem ad Ecclesiam quantum ad assumptionem humanæ naturæ in unitatem personæ, quæ omnino est indivisibilis.

Ad secundum dicendum, quod ante carnalem copulam non est omnino translatum corpus unius sub potestate alterius, sed sub conditione, si interea alter conjugum ad frugem melioris vitæ non convollet; sed per carnalem copulam completur dicta translatio, quia tunc intrat uterque in corporalem possessionem sibi traditæ potestatis: unde etiam ante carnalem copulam non statim tenetur reddere debitum post matrimonium contractum per verba de præsentibus, sed datur ei tempus duorum mensium propter tria. Primo ut interim possit deliberare de transeundo ad religionem. Secundo ut præparentur quæ sunt necessaria ad solemnitatem nuptiarum. Tertio ne viliem habeat meritum datam quam non suspiravit dilatare.

Ad tertium dicendum, quod conjunctio matrimonialis ante carnalem copulam est quid imperfectum quantum ad esse primum, ut supra dictum est, sed non consummata quantum ad actum secundum, qui est operatio: & similatur possessioni corporali, & ideo nec omnimodam indivisibilitatem habet.

(1) In editis obligationem.

SOLUTIO III.

Ad tertiam quæstionem dicendum, quod sicut corporalis mors viri hoc modo vinculum matrimoniale solvit ut mulier nubat cui vult, secundum Apostoli sententiam; ita etiam post mortem spirituales viri per religionis ingressum poterit cui voluerit, nubere.

Ad primum ergo dicendum, quod quando uterque pari voto continentiam voverit, tunc neuter conjugali vinculo abrenuntiat, & ideo adhuc manet; sed quando unus tantum voverit, tunc, quantum est in se, abrenuntiat vinculo conjugali; & ideo alter absolvetur à vinculo illo.

Ad secundum dicendum, quod non intelligitur mortuus sæculi per religionis ingressum, quousque professionem emisit; & ideo usque ad tempus illud tenetur eum uxor sua expectare.

Ad tertium dicendum, quod de professione sic emissa ante tempus determinatum à jure, est idem iudicium quod de voto simplici: unde sicut post votum simplex viri mulier ei reddere debitum non tenetur, tamen ipsa non haberet potestatem alteri nubere; ita & hic.

QUÆSTIO II.

Deinde quæritur de sponsalibus: & circa hoc quærentur tria.

Primo. Quid sint sponsalia.

Secundo. Qui possunt sponsalia contrahere.

Tertio. Utrum sponsalia dirimi possint.

ARTICULUS I.

Utrum sponsalia convenienter dicantur futurarum nuptiarum promissio.

1. Ad primum sic proceditur. Videtur quod sponsalia non convenienter dicantur futurarum nuptiarum promissio, ut habetur ex verbis Nicolai Papæ (I. in Decr. causa xxx. quæst. v. cap. *Nostrates*.) Quia, sicut dicit Isidorus (Lib. IX. etym. cap. VII.) est aliquis sponsus, non quia promittit, sed quia spondet, & sponsos dat. Sed à sponsalibus dicitur aliquis sponsus. Ergo male dicitur promissio.

2. Præterea. Quicumque promittit aliquid, debet compelli ad solvendum. Sed illi qui sponsalia contrahunt, non compelluntur per Ecclesiam ad matrimonium contrahendum. Ergo sponsalia non sunt promissio.

3. Præterea. In sponsalibus non est quandoque sola promissio, sed additur juramentum, & aliquæ arrhæ. Ergo videtur quod non debuerint solum per promissionem diffiniri.

4. Præterea. Matrimonia debent esse libera, & absoluta. Sed sponsalia quandoque fiunt sub conditione etiam accipiendæ pecuniæ. Ergo non convenienter dicuntur promissio nuptiarum.

5. Præterea. Promissio quæ est de rebus futuris, vituperatur Jacob IV. Sed circa sacramentum non debet aliquid esse vituperabile. Ergo nec debet fieri promissio futurarum nuptiarum.

6. Præterea. Nullus dicitur sponsus nisi à sponsalibus. Sed aliquis dicitur sponsus ex præsentibus nup-

nuptiis, ut in littera dicitur. Ergo sponsalia non semper sunt futurarum nuptiarum promissio.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod, sicut supra dictum est, consensus in conjugalem copulam per verba de futuro non facit matrimonium, sed matrimonii promissionem: & hæc promissio dicitur sponsalia à spondendo, ut Isidorus dicit, ubi supra. Nam ante usum tabularum matrimonii cautiones dabant, quibus spondebant se invicem consentire (1) in jura matrimonii, & fidejussores dabant. Fit autem ista promissio dupliciter, scilicet absolute, & sub conditione. Absolute quatuor modis. Primo nuda promissione, ut cum dicitur, Accipiam te in meam; & est contrario. Secundo datis arrhis sponsalitiis, ut pecunia, vel hujusmodi. Tertio annuli subarrhatione. Quarto interveniente juramento. Si autem fiat dicta promissio sub conditione, distinguendum est: quia aut est conditio honesta, ut cum dicitur, Accipiam te, si parentibus placet; & tunc stante conditione stat promissio, & non stante non stat: aut est inhonesta, & hoc dupliciter; quia aut est contraria bonis matrimonii, ut si dicam, Accipiam te, si venena sterilitatis proctures; & tunc non contrahuntur sponsalia: aut non est contraria bonis matrimonii, ut si dicam, Accipiam te, si furtis meis consentias; & tunc stat promissio, sed tollenda est conditio.

Ad primum ergo dicendum, quod ipsa sponsalia, & sponsorum datio est promissionis confirmatio: & ideo (2) ab hoc denominatur quasi à perfectiori.

Ad secundum dicendum, quod ex tali promissione obligatur unus alii ad matrimonium contrahendum; & peccat mortaliter non solvens promissum, nisi legitimum impedimentum interveniat: & secundum hoc etiam Ecclesia cogit injungendo poenitentiam pro peccato. Tamen in foro contentioso non compellitur: quia matrimonia coacta consueverunt malos exitus habere: nisi forte juramentum intervenerit: quia tunc cogendus est, ut quidam dicunt; quamvis aliis non videatur propter causam prædictam; præcipue si de uxoricidio timeretur.

Ad tertium dicendum, quod illa addita non sunt nisi ad confirmandam promissionem: unde non sunt aliud quam promissio.

Ad quartum dicendum quod conditio illa quæ opponitur, non tollit matrimonii libertatem: quia si est inhonesta, debet abjici; si autem honesta, aut de bonis simpliciter, ut si dicatur, Accipiam te, si placeat parentibus; & hæc conditio non tollit libertatem sponsalium, sed auget ei honestatem: aut est de utilibus, ut si dicatur, Contraham tecum, si dabis mihi centum; & tunc hoc non ponitur quasi ad vendendum consensum matrimonii, sed intelligitur ut promissio dotis: unde matrimonium libertatem non perdit. Quandoque autem apponitur conditio pecuniæ per modum poenæ; & tunc quia matrimonia debent esse libera, talis conditio non stat, nec potest exigi poena illa ab eo qui non vult matrimonium complere.

Ad quintum dicendum, quod Jacobus non intendit prohibere quod omnino aliquis nullam promissionem de futuris faciat, sed quod (3) non promittat quasi fiduciam habens de vita sua: unde docet quod debet apponi conditio, Si Deus voluerit; quæ etiam si verbis non exprimitur, corde debet intelligi.

(1) Al. in jure matrimoniali. (2) Al. ad hoc determinatur. (3) Al. promiserat.

Ad sextum dicendum, quod in matrimonio potest considerari ipsa conjunctio matrimonialis, & actus ejus: & à sponsione primi in futurum dicitur sponsus à sponsalibus contractis per verba de futuro; & à sponsione secundi dicitur aliquis sponsus etiam quando contractum est matrimonium per verba de præsentibus, quia ex hoc ipso spondet matrimonii actum. Tamen à prima sponsione dicuntur sponsalia proprie, quæ sunt quædam sacramentalia matrimonii, sicut exorcismus baptismi.

ARTICULUS II.

Utrum tempus septennium sit competenter assignatum sponsalibus contrahendis.

1. Ad secundum sic proceditur. Videtur quod tempus septennium non sit competenter assignatum sponsalibus contrahendis. Contractus enim qui per alios fieri potest, non requirit discretionem in illis ad quos pertinet. Sed sponsalia fieri possunt per parentes utroque illorum ignorante quorum sunt sponsalia. Ergo ita possunt fieri ante septennium, sicut post.

2. Præterea. Sicut ad contractum sponsalium requiritur aliquis rationis usus, ita ad consentiendum in peccatum mortale. Sed sicut Gregorius narrat in IV. Dialog. cap. XVIII. quidam puer propter peccatum blasphemiam à diabolo extinctus est. Ergo etiam ante septennium possunt sponsalia contrahi.

3. Præterea. Sponsalia ad matrimonium ordinantur. Sed in matrimonio non assignatur unum tempus puellæ, & puero. Ergo nec in sponsalibus septennium utrique assignari debet.

4. Præterea. Ex tunc aliqui possunt sponsalia contrahere ex quo eis possunt futuræ nuptiæ placere. Sed signa talis placentiæ frequenter apparent in pueris ante septem annos. Ergo ante possunt contrahi sponsalia.

5. Præterea. Si aliqui ante septem annos contrahunt sponsalia, & postea post septennium ante tempus pubertatis contrahunt per verba de præsentibus, reputantur inter eos esse sponsalia. Sed hoc non est ex secundo contractu quia tunc non intendunt sponsalia, sed matrimonium contrahere. Ergo ex primo; & hinc ante septennium possunt sponsalia contrahi.

6. Præterea. In his quæ communiter fiunt à pluribus, quod deest uni, suppletur ab altero, sicut patet in trahentibus navem. Sed contractus sponsalium est quædam communis actio inter contrahentes. Ergo si unus sit pubes, potest contrahere cum puella quæ non habet septem annos, sponsalia: quia quod uni deficit de tempore, alteri superabundat.

7. Præterea. Si aliqui juxta ætatem pubertatis, quamvis ante eam, contrahant per verba de præsentibus, reputantur inter eos matrimonium esse. Ergo pari ratione si ante septennium, dummodo sint propinqui, contrahant per verba de futuro, reputabuntur inter eos esse sponsalia.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod septennium est tempus determinatum à jure sponsalibus contrahendis satis rationabiliter: quia cum sponsalia sint quædam promissio futurorum, ut dictum est, oportet quod illorum sint qui aliquo modo promittere possunt, quod non

non est nisi illorum qui habent aliquam prudentiam de futuris, quæ usum rationis requirit, respectu cuius triplex gradus notatur secundum Philosophum in *L. Ethic.* Primus est, cum quis neque intelligit per se, neque ab alio capere potest: Secundus status est, cum homo ab alio capere potest, sed ipse per se non sufficit ad intelligendum. Tertius est, cum homo & ab alio jam capere potest, & per seipsum considerare. Et quia ratio paulatim in homine conualescit, secundum quod quietatur motus, & fluxibilitas humorum; ideo primum statum rationis obtinet homo ante primum septennium, & propter hoc illo tempore nulli contractui aptus est, & ita nec sponsalibus. Sed ad secundum statum incipit homo pervenire in fine primi septennii, unde etiam tunc temporis pueri ad scholas ponuntur. Sed ad tertium statum incipit homo pervenire in fine secundi septennii quantum ad ea quæ ad personam ipsius pertinent, in qua ratio naturalis citius conualescit; sed quantum ad ea quæ extra ipsum sunt, in fine tertii septennii. Et ideo ante primum septennium nulli contractui homo aptus est, sed in fine primi septennii incipit esse aptus ad aliqua promittendum in futurum, præcipue de his ad quæ ratio naturalis inclinatur magis; non autem ad obligandum se perpetuo vinculo, quia adhuc non habet firmam voluntatem: & ideo possunt tali tempore contrahi sponsalia. Sed in fine secundi septennii jam potest obligare se de his quæ ad personam ipsius pertinent, vel ad religionem, vel ad conjugium. Sed post tertium septennium etiam potest de aliis se obligare, & secundum leges constituitur ei potestas disponendi de rebus suis post viginti quinque annos.

Ad primum ergo dicendum, quod si ante annos pubertatis fiat contractus sponsalium per alium, ambo, vel alter reclamare possunt: unde tunc nihil est actum, adeo quod nec aliqua affinitas ex hoc contrahatur: & ideo sponsalia quæ inter aliquos per personas alias contrahuntur, robur habent in quantum illi inter quos contrahuntur, ad ætatem debitam venientes non reclamant, ex quo intelliguntur consentire his quæ per alios facta sunt.

Ad secundum dicendum, quod quidam dicunt, quod ille puer de quo Gregorius narrat, non fuerit damnatus, nec mortaliter peccavit; sed visio illa ostensa fuit ad patrem contristandum, qui in illo peccato peccaverat non corrigens. Sed hoc est expresse contra intentionem Gregorii dicentis, quod pater pueri animam parvuli filii negligens, non parvum peccatorem gehennæ ignibus nutrit. Et ideo quod ad peccatum mortale sufficit etiam consensus præsens; sed in sponsalibus est consensus in futurum. Major autem rationis discretio requiritur ad providendum in futurum quam ad consentiendum in unum præsentem actum: & ideo ante potest homo peccare mortaliter quam possit se obligare ad aliquid futurum.

Ad tertium dicendum, quod in tempore contractus matrimonii non solum requiritur dispositio ex parte usus rationis, sed etiam ex parte corporis, ut sit tempus generationi aptum. Et quia puella in duodecimo anno ad hoc venit ut possit esse actui generationis apta, puer autem in fine secundi septennii, ut Philosophus dicit in *IX. de animalibus*, de *histor. anim. Lib. V. cap. XIV.* simul autem usum discretionis accipiunt, qui tantum in sponsalibus requiritur; ideo in sponsalibus determinatur unum tempus utriusque, non autem in matrimonio.

Ad quartum dicendum, quod illa placencia quæ est in pueris ante septennium, non procedit ex perfectæ rationis usu, cum nondum sint plene suscepti-

biles disciplinæ; sed magis contingit ex motu naturæ quam ex aliqua ratione; & ideo non sufficit talis placencia ad sponsalia contrahendum.

Ad quintum dicendum, quod quamvis per secundum contractum in casu illo non faciant matrimonium, tamen ostendunt se ratam habere priorem promissionem: & ideo prior contractus accipit firmitatem.

Ad sextum dicendum, quod trahentes navem agunt per modum unius causæ; & ideo quod deest uni, potest suppleri de altero: sed sponsalia contrahentes agunt ut distinctæ personæ; quia sponsalia non nisi inter duos esse possunt: unde in utroque requiritur quod sit sufficiens ad contrahendum; & ideo defectus unius sponsalia impedit, nec ex altero potest suppleri.

Ad septimum dicendum, quod in sponsalibus etiam similiter, si appropinquant contrahentes ad tempus septennii, contractus sponsalium habet robur, quia secundum Philosophum in *II. Phys. text. LVII.* quod parum deest, nihil deesse videtur. Hæc autem propinquitas à quibusdam determinatur tempus sex mensium; sed melius est quod determinetur secundum conditionem contrahentium: quia in quibusdam magis acceleratur rationis usus quam in aliis.

ARTICULUS III.

Utrum sponsalia dirimi possint altero religionem intrante.

1. **A**D tertium sic proceditur. Videtur quod sponsalia dirimi non possunt, altero religionem intrante. Quia de pecunia quam alicui promisi, non possum alteri licite obligationem facere. Sed ille qui sponsalia contrahit, corpus suum promittit mulieri. Ergo non potest se offerre Deo ulterius in religione.

2. **I**tem. Videtur quod nec debeant dirimi, quando alter conjugum ad longinquam regionem se transfert. Quia in dubiis semper tutior pars eligenda est. Sed tutius esset quod eum expectaret. Ergo teneretur eum expectare.

3. **I**tem. Videtur quod nec dirimatur per ægritudinem quam aliquis incurrit post contracta sponsalia. Quia pro peena nullus debet puniri. Sed vir qui infirmitatem incurrit, punitur in hoc quod ei jus suum aufertur quod in illam habebat, quæ sibi fuerat desponsata. Ergo propter corporalem infirmitatem non debent sponsalia dirimi.

4. **I**tem. Videtur quod nec propter affinitatem intervenientem, ut puta si sponsus consanguineam sponsæ fornicario concubitu cognoscat: quia secundum hoc sponsa puniretur pro peccato sponsi; quod non est conveniens.

5. **I**tem. Videtur quod non possunt se invicem absolvere. Quia hoc est maximæ levitatis, ut primo contrahant, & postmodum se absolvant. Sed talia non debent ab Ecclesia sustineri. Ergo &c.

6. **I**tem. Videtur quod nec propter alterius fornicationem. Quia adhuc per sponsalia unus non accipit potestatem in corpus alterius; & ita videtur quod in nullo contra invicem peccant, si interim fornicentur; & sic sponsalia dirimi non debent per hoc.

7. **I**tem. Videtur quod nec per contractum cum alia per verba de presenti. Quia secunda venditio non derogat venditioni primæ. Ergo nec secundus contractus potest derogare primo.

8. **I**tem. Videtur quod nec per defectum ætatis possint dirimi. Quia quod non est, non potest dis-

sol-

solvi. Sed ante ætatem determinatam sponsalia contracta nulla fuerunt. Ergo dirimi non possunt.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod in omnibus prædictis casibus sponsalia contracta dirimuntur, sed diversimode: quia in duobus, scilicet cum quis ad religionem confugit, & cum alter conjugum cum altero per verba de præsentibus contrahit, ipso jure sponsalia dirimuntur; sed in aliis casibus dirimi debent secundum iudicium Ecclesiæ.

Ad primum ergo dicendum, quod talis promissio solvitur per mortem spiritualem, cum sit spiritualis tantum, ut dictum est.

Ad secundum dicendum, quod dubium illud determinatur ex hoc quod alter non compareret tempore statuto ad matrimonium perficiendum: unde si ex parte ejus non defuit quin matrimonium compleret, potest licite alteri nubere sine aliquo peccato; si autem per eum stetit quod matrimonium non est completum, debet agere penitentiam de peccato fractæ promissionis, aut juramenti, si juramentum intervenit, & contrahere cum alia, si vult, iudicio Ecclesiæ.

Ad tertium dicendum, quod si ante contractum matrimonium aliquam gravem infirmitatem incurrat alter eorum inter quos sunt contracta sponsalia, quæ ipsum nimis debilitet, ut epilepsia, vel paralysis; aut eum deformer, ut abscissio nasi, vel orbitas oculorum, vel aliquid hujusmodi; aut quæ sunt contra bonum proles, ut prole lepra, quæ solet prolem inficere: possunt sponsalia dirimi, ne sibi invicem displiceant, & matrimonium sic contractum malum exitum sortiatur. Nec pro peena punitur aliquis, sed ex peena damnum reportat; quod non est inconveniens.

Ad quartum dicendum, quod si sponsus cognovit consanguineam sponsæ, vel è converso, tunc debent sponsalia dirimi; & ad hoc probandum sola fama sufficit propter scandalum vitandum. Causæ enim quæ in futurum expectant effectus suos, impediuntur à suis effectibus non solum ex eo quod est; sed ex eo quod futurum est: unde sicut affinitas, si esset tempore contractus sponsalium, impedivisset contractum illum; ita si interveniat ante matrimonium, quod est effectus quidam sponsalium, prior contractus ab effectu suo impediunt. Nec in hoc aliquid detrahitur alteri, immo ei conferitur: quia absolvitur ab eo qui per fornicationem Deo se odiosum reddidit.

Ad quintum dicendum, quod quidam non recipiunt istum casum, sed contra eos Decretalis est (Innocentii III. extra de spons. & matrim. cap. *Præterea*) quæ expresse dicit. *Ad instar*, (1) inquit, eorum qui societatem (2) fidei contrahunt, & postea eandem sibi remittunt, potest in patientia tolerari, si mutuo se absolvant qui sponsalia contraxerunt. Sed ad hoc dicunt, quod Ecclesia magis hoc sustinet, ne pejus eveniat, quam hoc sit de jure. Sed hoc non videtur exemplo convenire quod Decretalis adducit. Et ideo dicendum, quod non semper est levitatis retractare quæ prius firmata sunt: quia incertæ sunt providentiæ nostræ; ut dicitur in *Lib. Sapientiæ cap. IX.*

Ad sextum dicendum, quod quamvis nondum dederint sibi mutuo potestatem corporis sponsalia contrahentes; tamen ex hoc efficiuntur sibi invicem suspecti de non servanda fide in futurum: & ideo

In IV. Sent. Tom. V.

(1) *Forte redundat* inquit. (1) Nicolai: *interpositione fidei.*

potest sibi precavere unum contra alium sponsalia dirimendo.

Ad septimum dicendum, quod ratio illa teneret, si esset unius rationis uterque contractus, sed secundus contractus matrimonii est fortior primo, & ideo solvit ipsum.

Ad octavum dicendum, quod quamvis non fuerint vera sponsalia, tamen fuit ibi quidam sponsalium modus: & ideo ne videatur approbare ad annos legitimos veniens, debet petere solutionem sponsalium iudicio Ecclesiæ faciendam propter bonum exemplum.

QUÆSTIO III.

DEinde quæritur de bigamia: & circa hoc quærentur tria.

Primo. Utrum bigamiæ sit irregularitas adjuncta.

Secundo. Utrum solvatur per baptismum.

Tertio. Utrum possit dispensari in tali irregularitate.

ARTICULUS I.

Utrum illi bigamiæ quæ est ex hoc quod aliquis duas uxores successive habuit, sit irregularitas annexa.

1. **A**D primum sic proceditur. Videtur quod illi bigamiæ quæ est ex hoc quod aliquis duas uxores successive habuit, non sit irregularitas annexa. Quia multitudo, & unitas consequuntur ens. Ergo ens, & non ens non faciunt multitudinem aliquam. Sed ille qui habet successive duas uxores, quando una est in esse, alia non est in esse. Ergo ex hoc non efficitur vir non unius uxoris, qui secundum Apostolum ab Episcopatu prohibetur.

2. **P**ræterea. Majus signum incontinentiæ apparet in eo qui plures fornicarie cognoscit quam qui plures uxores successive habet. Sed ex primo non efficitur aliquis irregularis. Ergo nec ex secundo.

3. **P**ræterea. Si bigamia irregularitatem causat, aut hoc est ratione sacramenti, aut ratione carnalis copulæ. Sed non ratione primi, quia sic si aliquis cum una contraxisset per verba de præsentibus, & ea mortua ante carnalem copulam subsequenter duceret aliam, videretur irregularis; quod est contra decret. Innocentii III. (extra de bigam. cap. *Nuper*. §. *Nos autem*) nec iterum ratione secundi; quia secundum hoc etiam qui plures fornicario concubitu cognosceret, irregularis esset; quod falsum est. Ergo nullo modo bigamia irregularitatem causat.

QUÆSTIUNCULA II.

1. **U**terius. Videtur quod irregularitas non sit annexa bigamiæ quæ contingit ex hoc quod homo habet duas uxores simul, vel successive, unam de jure, & aliam de facto. Quia ubi nullum est sacramentum, non potest esse defectus sacramenti. Sed quando aliquis contrahit cum aliqua de facto, & non de jure, non est ibi aliquod sacramentum: quia talis conjunctio non significat conjunctionem, Christi ad Ecclesiam. Ergo cum irregularitas non consequatur bigamiam nisi propter defectum sacramenti, videtur quod talem bigamiam irregularitas non consequatur.

2. **P**ræterea. Aliquis accedens ad illam cum qua

In I. Sent. Tom. I.

judicium ni...